HALK BİLGİSİ HABERLERİ

İstanbul - Eminönü Halkevi Dil, Edebiyat ve Tarih şubesi
tarafından çıkarılır aylık folklor mecmuası

Yazı İşleri Müdürü : MEHMET HALİT BAYRI

Yıl : 9 Mart 1940 Sayı : 101

MEHMET FAHRİ

Kırklarelinin son alevî münevver köy şairlerindendir. O, düne kadar içimizde yaşıyordu. 938 Şubatında öldü.

Mehmet Fahri, içtimaî hayatında (Molla Mehmet), edebî hayatında (Mehmet Fahri), alvilik hayatında (Mehmet Baba) dır. O, Kırklerelinin on kilometre şarkında (Kızılcıkdere) adlı Alevî köyündendir. Fakat bir çok sehirlilerden daha tahsilli, daha münevverdi. İlk tahsilini Kırkkilise (Kırklareli) medresesinde vaktinin usulüne göre görmüş, sonra İstanbul Fatih medresesinde de tahsiline devam ederek icaze almıştır. Medreseden çıkmakla beraber hiç bir vakit yobaz olmamış, o zihniyeti semtine bile uğratmamıştır. Kemalâtını Tevfik Beybabadan edinmiş, Tevfik Beybaba da ona hem şairlik, hem (nasip) vermiştir. Onun, yobaz zihniyetini taşımadığı, medrese hocalarına karşı o hocaların menfuru olan Tevfik Beybabaya hizmet etmiş olmasile sabittir. (Molla Mehmet), kırkından sonra daha ziyade (Mehmet Fahri) olmuş, çok güzel eserler vermiştir. Medrese tahsili görmekle arabî ve farisiye vâkıf olduğu halde edebî hayatında divan edebiyatına uğramamış, halk edebiyatı tarzından hoşlanmış ve onu sevmiştir. Bektaşi olduğu için en çok (nefes) yazmıştır. Mehmet Fahrinin iki icazeti daha vardır. Birisi alevilikteki (bektaşi babalığı) icazeti, birisi de hayata uyuştaki (kalenderlik) icazetidir. Onu, bu kalenderlik, her kalender arkadaşı gibi (harabat) yapmıştır. Bir nefesinde :

Harabatlığı aldım ele
Namım gitti dilden dile

Balım Sultan yardım kıla
Acep benim halim nola

demiştir. O, hocalıktan ziyade bektaşilikten memnundur.

Arı gibi gümecim var
(Fahri) gibi duacım var
(Kaygusuz) dan bir tacım var
Acep benim halim nola ?

diyerek bektaşi babalarının başlarına giydikleri ve (taç) dedikleri sikkenin (Kaygusuz) dan kaldığı tarih ve an'anesini söylüyor, hem de (baba) olduğunu anlatıyor. Böyle olmakla beraber emekler çekip de kazandığı hocalığını da inkâr etmiyor. Ona da hürmeti vardır :

Anka gibi dağ beklerim
Zahir, batın emeklerim [1]
Söylenen nutku haklarım
Acep benim halim nola ?

diyor.

Mehmet Fahri, bütün son inkılâpları ve teceddüt hareketlerini memnuniyetle karşılamıştır. Bu yolda yapılan işlere bazı hocalar ve babalar gibi sinsi itirazlar göstermemiştir. Münevver tanıdığımız bazı bektaşiler son edebiyat araştırmalarında matbuatta neşredilen bektaşi nefeslerine kızdıkları halde Molla Mehmet memnun oluyordu. Ben (Halk Bilgisi Derneği) nin Kırklareli mümessili olduğum yıllar ondan çok yardımlar gördüm. O, hocalıktan, babalıktan daha ziyade, cezri bir edebiyatçı idi. Halk şairlerini pek çok merak ve dikkatle takip ederdi. Âşık Ruhsatinin :

Ah neyleyim yeşilim yok, alım yok,
Size yarar şekerim yok, balım yok,
Fıkarayım mangırım yok, pulum yok
Ararsınız paralıca, güzeller !

Mısralarını taşıyan koşmasını pek beğenmiş, onu alevî cemlerinde nefes olarak okutması üzerine gülüştükleri zaman müritlerine : (Bunlar da hak sözdürler) diyerek onları ilzam etmiştir.

Şair bazan bacısına - karısı - kızardı. Fakat bu kızgınlığını kimseye belli etmezdi. Böyle zamanlarda sabahleyin erkenden kalkardı. Onun bir eşeği vardı. Adını (Düldül) koymuştu. Onu hazırlar, çekilir, bilinmeyen bir semte doğru giderdi. Nereye gideceğine artık yolda karar verirdi. Onun İstanbul kapusundan tutunuz da Edirneye kadar (baba) lığından doğma (yol evlâtları) vardı. Onlarda birer, ikişer gece misafir kalır, böylece bir iki ay kadar gezindikten sonra yine bacısını göreceği gelir ve Kızılcıkdereye döner, Düldülü ile beraber gazadan döner gibi yorgun, argın evine girerdi.

---

[1] Hem el ve ayakla yürüyüp emeklemek, hem şerait hem de tarikatta hizmeti geçmiş olmak mânasına kullanılmıştır.

Şairin eserleri orta sanatta olmakla beraber Türk edebiyatı tarihine geçmeğe lâyıktır. Kendisini anlatan bir manzumesinde onu biz, bir dağın başında, bir yalçın kayanın üstüne çıkarak haykırıyor gibi görüyoruz. O manzume şudur :

Harabatlığı aldım ele
Namın gitti dilden dile
Balım sultan yardım kıla
Acep benim halim nola ?

Yalvarırım gece gündüz
Dağlar, taşlar oldu dümdüz
Arşıâlâda zühre yıldız
Acep benim halim nola ?

Koyun gibi ses anladım
İsmaile kurban oldum
Kanım verdim, canım aldım
Acep benim halim nola ?

Anka gibi dağ beklerim
Zahir, batın emeklerim
Söylenen nutku haklarım
Acep benim halim nola ?

Baykuş gibi viranlardan
Korkum çoktur erenlerden
El, etek tuttum anlardan
Acep benim halim nola ?

Bülbül gibi gül dalında
Muhammet Ali yolunda
Ateşim sönmez tenimde
Acep benim halim nola ?

Turna gibi göle kondum
Gül içinde cevher buldum
Sarraf oldum kıymet bildim
Acep benim halim nola

Arı gibi gümecim var
(Fahri) gibi duacım var
Kaygusuzdan bir tacım var
Acep benim halim nola ?

O, Karahısır köyünde yatan Horasanlı Hızır Babaya da pek bağlıdır. Hızır babanın yanındaki yatırlara da hürmet eder ve herkesin hürmet etmesini dilerdi. «Onlar derdi, yalnız Horasan erleri değil, bu vatanın hem fatihleri, hem gözcüleri, hem bekçileridir.» Bu inanışına dair bir manzumesini yazıyoruz :

Gidin, bacı analar yüzler sürün,
Hızır babam himmet eder kuluna.
Kalbiniz pâk edip darına durun,
Hızır babam himmet eder kuluna.

Ömrün varlığını atma yabana
Ağlayarak yalvar Hızır babana,
Nezir, niyazını bırak sen ana
Hızır babam himmet eder kuluna.

Kabrini tavaf et (Ali) babanın [1]
Çıkar at kalbinden kibr ile kinin
Birliğe hû de oku tercümanın
Hızır babam himmet eder kuluna.

Ziyaretin eden (İdris) babanın
Allah verecektir anın muradın
Ruzü şep söylensin nazenin adın
Hızır babam himmet eder kuluna.

[1] Mestan babanın kaynatasıdır.

Eşiği taşına sür yüzün gözün
(Garip) babam kabul eder niyazın
Hacı Bektaş Veli ak etsin yüzün
Hızır babam himmet eder kuluna.

Unutmayın sakın (Gazi) babayı
Gazaba gelirse kahreder seni,
(Fahri) nin kıblesi seb'almesani
Hızır babam himmet eder kuluna.

Kendisi anlatırdı. Bir yıl, yağmurlar yağmaz olmuş. Ekinler tehlikeye düşmüş. Her tarafta yağmur duasına çıkmışlar, fayda etmemiş. Bir gün kafayı fazla tütsülemiş, (Yündalan) köyü yanındaki (Yağmurlu baba) denilen yatırın mezarına gitmiş. «Haydi bakalım, ismini ısbat et !» demiş ve şu manzumeyi söylemiş :

Makamına yüz sürmeğe gelmişim
Muradım şimdi ver Yağmurlu Babam.
Ağlaya ağlaya dara durmuşum
Muradım şimdi ver Yağmurlu Babam.

Bulutların belli başı sendedir
Deryaların dolu taşı sendedir.
Erenlerin baş pınarı sendedir
Rahmetin şimdi ver Yağmurlu Babam.

Vakit geçer sabrım tükenir
Körpe kuzuların boynu bükülür
Tomurcak güllerin yere dökülür
Yağmurun şimdi ver Yağmurlu Babam.

Ne güzel yeşildi dağlar, bağların
Akar ırmakların, çağlar sellerin
Dergâhında kadeh sunar erlerin
Feryada şimdi er Yağmurlu Babam.

(Fahri) çek sofraya mihmanın topla,
Son lokmayı Hakka gel ata eyle
Gamü gussadan geçip safa eyle.
Yağmurun şimdi ver Yağmurlu Babam.

Sonra, köye dönerken yağmurun şiddetinden kendini köye zor atabilmiş. Bu fıkrayı, kendisinin kerametini söylemek için değil, kerametine inandığı Yağmurlu Babanın kudsiyetini ve manzumenin yapılışı sebebini anlatmak için söylerdi. Köylüler bu fıkrayı Fahrinin lehine olarak daha mübalâğalı anlatırlar.

Ben, Kırklarelinde çıkan «Yeşilyurd» gazetesinde «Kırklareli Halk Şairleri» başlıklı bir seri yazmaktayım. Bu seriye yaşayan şairleri de katacağım için şair Mehmet Fahriden kendisini bu kısma katmıya müsaadesini dilediğim zaman dedi ki :

— Vâhit, oğlum, takdirine memnun oldum. Fakat sen beni artık yaşayanlar arasına değil, ölenler arasına kat.

Hakikaten de öyle oldu. Mehmet Fahri 1870 tarihinde doğmuş ve 1938 tarihinde altmış sekiz yaşında Kızılcıkderede zatürreeden ölmüştür.

Vâhit Lutfî Salcı

HALK TABİR VE TEKERLEMELERİ

(Baş tarafı geçen sayıda)

§ Var evi kerem evi, yok evi verem evi.

Varlıklı ailelerle yoksul ailelerin yaşayış tarzlarını mukayese için söylenir.

§ Vâesefâ, Bekçi Mustafa !

Her hangi bir şeye yalandan, şakadan acınır gibi görünürken söylenir.

§ Yavaş, küçük dilini yutacaksın !

Çabuk çabuk ve çok söyliyen insanlar için kullanılır.

§ Kaşıkla ağzınıza verir, sapı ile burnunuzdan getirir !

Gösterdiği bir lutfa, yahut bir güler yüze mukabil iki misli aksilik, şirretlik gösterenlere karşı söylenir.

§ İçersi çıfıt çarşısı.

Sûreta saf, temiz göründüğü halde içinden türlü düzenbazlıklar kuranlara söylenir.

§ Agobun kazı gibi amma da yutuyor ha !

Dolma, pilâv, börek, baklava gibi yemekleri büyük büyük lokmalar halinde ve durmadan atıştıranlar için söylenir.

§ Dingonun ahırı.

Boğaz, mide, karın demektir. En çok anneler çocuklarına yemek için bir şey verirlerken söylerler :

At bakalım Dingonun ahırına, Haydi lop Dingonun ahırına !

§ Saraylı değil o, Ayvansaraylı !

Kendilerine saraylı denilen saraydan çırak çıkarılmış bazı kadınların huysuzlukları, şirretlikleri, yahut her hangi bir kusurları dolayısile, bazan da aradaki husumet, kin, garez yüzünden söylenir.

§ Sen ağa, ben ağa.. inekleri kim sağa ?

Bu tabir Eğin, Malatya taraflarınındır. Kadın işe yanaşmaz, erkek de hiç oralı değil, yahut buna benzer vaziyetlerde kullanılır.

§ Tamtakır, kırmızı bakır.

İçi bomboş, yahut eşyaca pek yufka olan evler, boş kese ve çanltalar, parasız, metelik tutmayan insanlar için söylenir.

§ Ben oldum çavuş, karşımdan savuş !

Bu tabir Erzincan taraflarınındır. Rütbece, servetçe, şerefçe bir parça yükselenler için söylenir.

§ Kızın adı Kâmile, altı aylık hamile !

Kendisini çok uslu, kâmil gösterdiği halde saman altından su yürüterek fenalık, haylazlık, çapkınlık, sefahet yapanlar için söylenir.

§ Çarpık elemiye.

Vara yoğa, ikide bir, anasına, babasına darılıp surat eden çocuklar için kullanılır.

§ Fış fış kayıkçı.. kayıkçının küreği.. tıp tıp eder yüreği.. akşama fincan böreği..

§ Fış fış kayıkçı.. çabuk ol be kayıkçı.. evde benim etim var.. bir yaramazca kedim var.. kedim etimi yerse.. akşama kocam beni düverse !..

Bunlar mini mini çocukları kucakta kayık çeker gibi, öne arkaya sallayarak eğlendirirken söylenir.

§ Ver yesin, ört yatsın, bekle canı çıkmasın !

Artık işe güce gitmeyip sadece evde oturan amelimanda ve biraz ihtiyar erkekler için söylenir.

§ Ölmüş bit kabuğu..

En çok kışın, yağmurlu, karlı, soğuk havalarda yerinden kımıldamayıp boyuna mangal, soba başlarında pinekleyenler için söylenir.

§ Tınmaz kiliseli.

Bu tabir argo ve tulumbacı lisanıdır. Hiç bir şeye aldırmayan, vurdum duymazlar için söylenir.

§ Haydi çöz palamarı !

Bu da biraz argodur. Haydi çek buradan arabanı, bas, yürü, git; demektir.

§ Aç başı.

Bu da onun aynıdır.

§ Tahtalı köy :

Mezar, mezarlık demektir.

§ Kozalak mahallesi :

Ayni manayadır.

§ Trabzon babası, Şam babası.

Evlerine, evlâtlarına iyi bakmıyan babalar için söylenir. (Baba değil, Trabzon, yahut Şam babası, babalar artığı !)

§ Bostan korkuluğu.

Elinden iş gelmiyen, varlığı ile yokluğu müsavi olan adamlar için kullanılır.

§ Altın babası, yere batası.

Vaktile İstanbul çocuklarının «altın babası yere batası !» diye bağıra bağıra arkasından koştukları bir koca karı vardı ki çocuklar, peşi sıra böyle bağırdıkça hiddetten küplere biner, onları elindeki bastonla ve taşla kovalardı. Fakat bu tabir, kendisini yoksul gösterdiği halde gizli olarak altın para saklayan cimriler için de kullanılır.

§ Ahmedi medi.. kuyruğu kedi.. bir sıçan tutmuş.. yalamadan yutmuş !

Ahmet ismindeki çocukları kızdırmak için, öteki çocuklar tarafından makamla söylenirdi.

§ Dön baba, dönelim.. hacılara gidelim.. lokum, şerbet yiyelim !

Baharda kırlarda biten ve bir ucu iğne gibi sivri ve sert olan biraz da dikene benzeyen bir ot yerinden koparılıp ceketlerin, yahut mintanların kollarına batırılır ve o, oraya batınca kendiliğinden dönmeğe başlardı ki o zaman söylenirdi.

§ Hotik çiha hotik çihası..

Buradaki (çiha) çıka (çihası) da çıkası demektir. Hotikin manası yara, bere, çıban, hastalık filân gibi bir şeydir. Tabir doğrudan doğruya (Eğin) indir, Eğinlilerin bir çeşit bedduasıdır.

§ Acıya gelesin !

Bu da Eğinlilerin bedduasıdır.

§ Şivana gelesin !

Bu da Eğinlilerin beddualarındandır.

§ Kara baba.. Kara baba çıharasın.

Bu da Şibinkarahisarlıların beddualarındandır. (Kara baba) fena bir çıban, yara, felâket demektir.

§ Toprak başına !

Bu da Şibinkarahisarlıların bedduasıdır. (Ölesin, mezara giresin) demektir.

§ Ac baba töliye.

Bu da Şibinkarahisarlıların bedduasıdır. (Ac baba) insanı kemiren, yiyip bitiren bir hastalık, bir yara demektir.

§ Bulursa kile ile, bulamazsa sile sile..

Bulursa patlayıncaya kadar yer, bulamazsa avucunu yalar, mânasına İncesuluların bir tabiridir.

§ Buldu kırkı, geçti korku..

Bu da İncesulularındır. Mânası yaptığı kabahat ve kırdığı potlar artık kırkı bulduğu için alıştı, böyle şeylerden korkusu kalmadı, tam mânasile yüzsüzlüğü ele aldı demektir.

§ Karazağ cücüğü.

Küçük, çelimsiz, bodur, sıska, çok esmer çocuklar için söylenir. (karga yavrusu) demektir. Bu da Şibinkarahisarındır.

§ Alaylı yavrum, alaylı.. maşrabası kalaylı.. komşunun kızı saraylı..

Mini minileri eğlendirmek için sağ el ile bir takım hareketler yapılarak ve makamla söylenir.

§ Hırpani, hırpani.. Kasımpaşa meydanı.

Kılık kıyafetçe çapaçul ve hırpaniye benzeyenlerle alay için söylenir.

§ Sidikli şişe.. okkası beşe.. gel bizim dama.. eskileri yama !

Geceleri donuna kaçıran çocuklara alay için söylenir.

— Alt tarafı gelecek sayıda —

Osman Cemal Kaygılı

YAŞ DESTANI

Bu destan Ispartalı Kadıoğlu Hafız Mustafa tarafından söylenmiştir. Kadıoğlu Hafız Mustafa, hicrî 1290 tarihinde Ispartada doğmuş ve 1324 senesinde otuz beş yaşında olduğu halde yine Ispartada ölmüştür. Destanı tesbit eden deniz binbaşısı Ispartalı Katırcıoğlu Nuridir.

Allah bir ademe evlât verince
Bahçelerde bitmiş fidana benzer.
Bir yaşına girip kadem basınca,
Bülbülleri öten gülistana benzer.

İkisinde serhoş gibi dolanır,
Üç yaşında her nesneye ulanır.
Dört yaşında beli boyu uzanır,
Beşinde de kaşlar kemana benzer.

Altısında dişedir dişini,
Yedisinde anlatır düşünü.
Sekizinde bahta koyar işini,
Dokuzunda bağü bostana benzer.

On yaşında gonce gül gibi açılır,
On birinde âbı hayat saçılır.
On ikisinde boyu bosu seçilir,
On üçünde gözleri mestane benzer.

On dördünde güzellik bağıdır,
On beşinde halka akıl dağıtır.
On altıda burma bıyık çağıdır
On yedide mahı tâbâna benzer.

On sekizde belli eder arını,
On dokuzda kendi bulur yârini,
Yirmide *Cahit* koyar kârını
Katı yırtıcı arslana benzer.

Yirmi beşte bıyıkları burulur,
Otuzunda coşan sular durulur,
Otuz beşte hep günahlar sorulur,
Yaran ile geçen devrana benzer.

Kırk yaşında günahına ağlar,
Kırk beşinde kazel düşer bağlar.
Ellisinde oğluna bel bağlar,
Sanki bir dağ başında dumana benzer.

Elli beşte gördükleri düş olur,
Altmışında pirlik çöker kış olur.
Altmış beşte bâdem gözler yaş olur.
Ahiret ...... gözleri ummana benzer.

Yetmişinde sızı iner dizine,
Yetmiş beşte kimse bakmaz yüzüne,
Sekseninde duman çöker gözüne,
Sanki sönmüş şamdana benzer.

Seksen beşte gayri beli bükülür,
Gider ömrün günü, bendi sökülür,
Doksanında cümle dişler dökülür,
Yolunu yitirmiş kervana benzer.

Doksan beş yaşını ...... aşınca,
Azrail pençesi gelip basınca,
Adem oğlu yüz yaşını taşınca,
Sanki savurulmuş harmana benzer.

İSTANBULDA KULLANILAN YANILTMACALAR, ÖLÇÜLÜ FIKRALAR

YANILTMACALAR

1 — Keşkekçinin keşkeklenmiş keşkek kepçesi.

2 — Bir berber bir berbere beri git berber demiş.

3 — Kırk küp kırkı da kulpu kırık küp.

4 — Kürkü yırtık kel kör erkek tilkinin kürkünü kürkü yırtık kel kör dişi tilkinin kürküne eklemişler.

5 — Ahmetle Mehmet mahkemeye gitmişler, bilmem mahkemede mahkemeleşmişler mi, mahkemeleşmemişler mi ?

6 — Erkek kel kör kirpi dişi kel kör kirpiye demiş ki, «sen benim tarlama girme.» Dişi kel kör kirpi erkek kel kör kirpiye demiş ki «sen de benim tarlama girme.» Erkek kel kör kirpi ile dişi kel kör kirpi arasında kavga çıkmış, erkek kel kör kirpi dişi kel kör kirpiyi öldürmüş.

7 — Çatalcada çarpık çoban çatal yapar, çatal satar.

8 — Şu yamayı şu köseye yamalamalı mı, yoksa yamalamamalı mı ?

9 — Bu köşe yaz köşesi, bu köşe kış köşesi.

19 — Köprünün altında serçecikler, serkişirler [*], silkişirler, su içinde sevişirler.

11 — Gelin kızlar serkişelim, silkişelim, su içinde sevişelim.

12 — Şu tarlaya ekir kükür ektim, ekir kükür içlendi, sıpa içinde dişlendi, ya sıpacı sıpanı sıp, ya sıpanı sıparım [**].

13 — Bu odayı badanalamalı mı, badanamamalı mı ?

14 — Götür küpü, dök çöpü, getir küpü.

ÖLÇÜLÜ FIKRALAR

15 — Mal sahibi, mülk sahibi,
Kimdir bunun ilk sahibi.

16 — O da yalan bu da yalan,
Biraz da gel sen o yalan.

17 — Şeriatte şu senindir bu benim,
Tarikatta hem senindir hem benim,
Hakikatte ne senindir ne benim.

---

[*] Toplanmak.
[**] Bağlamak.

18 — Hey birader parayı israf etmekten sakın pek,
Düşmana kalırsa kalsın dosta muhtaç olma tek.

19 — Geceniz iyi olsun.
Uykunuz koyu olsun
Taş gibi yatasınız
Kuş gibi kalkasınız.

ÖLÇÜLÜ MASAL

Ya hak dede, ya hak dede,
Geldi kapıya «tak» dedi.
İçerden bir güzel çıktı,
Evde kimseler yok, dedi..

Erkek

Evde kimseler yok ise,
İki şeftali var ise,
O da dedenin hakkiyse,
Aç kapıyı hanım kızım !..

Kız

Haydi dedem, git işine
Ateşler yakma başına
Ben söylerim kardeşime;
O gelir senin makkından..

Erkek

Karlı dağı aştım geldim,
Sevdalara düştüm, geldim.
Babana danıştım, geldim;
Aç kapıyı hanım kızım ...

Kız

Karlı dağı aşan çoktur;
Sevdalara düşen çoktur;
Senin gibi bir hak dede,
Ömrümde gördüğüm yoktur..

Erkek

Benim adım, Ali, Veli;
Her bir odam ipek halı;
Bende çoktur dünya malı,
Aç kapıyı hanım kızım !..

Kız

Benim adım Havva kadın
Bir bakışım yüz bin altın
Sen bir dede, ben bir kadın;
Haydi, dedem, git işine !..

Erkek

Öyle olsun, öyle olsun;
Kaftanın inciden olsun;
Cebimdeki yüz bin altun,
O da hanım kızın olsun ...

Kız

Haydi hatırın kalmasın;
Akşamdan erken yatalım;
Sabahtan erken kalkalım;
Bu işi anam duymasın...

Anası kızına

Arım arım arattırdım,
Aramadık yer koymadım
Akşam namazı kılmadım;
Nerde yattın a evlâdım ?..

Kız

Enne, benden işkil olma !
Başıma geleni sorma.
Dün gece yerimi sorarsan
Teyzemin evinde yattım..

Anne

Arım arım arattırdım;
Aramadık yer koymadım;
Teyzene haber yolladım;
Orda yoktun a evlâdım..!

PİR ÇİVİSİ

Balıkesir, debagat ve kunduracılık işlerinde oldukça ileri vilâyetlerimizdendir. Her esnafın olduğu gibi burada, tabakaların da pirlerine pek fazla bağlılık ve itimatları vardır. Binlerce lira kıymetinde deri debağhanede, sokaklarda serilir, pir çarçar diye kimse el sürmeğe cesaret edemez, tabak esnafının piri Ahi baba torunları hâlâ teselsül ederek bugüne kadar gelmişler, pir evi mümessili olarak kalmışlardır.

Ben, bu yazımda mevzuumuzun esasını teşkil edecek olan esnaf teşekküllerindeki çivileme'nin ehemmiyetini tebarüz ettiren bir vakayı hikâye edeceğim.

Tabak esnafından birisi işine hile karıştırmağa ve bu suretle de gayrı meşru rekabet yaparak, meslekdaşlarını ızrara başlamış, esnafın kendisine vaki ihtarları bu zatı tenbihe kifayet etmemiştir. Bu tabak, bilfarz üç yıl baskıda kalması lâzım gelen köseleyi altı üstü biraz dağlandıktan sonra nihayet altı ayda çıkarıyor ve pek ucuz piyasaya sevk ederek, rekabet yapmak yolunu tutmuş bulunuyor.

Her gün biraz daha zarar hududunu tevsi eden, bu hâdise üzerine lonca toplanarak, dükkânın çivilenmesini karar altına alıp, bu kararı tatbik etmek üzere Ahi baba sülâlesinden Hacı Mehmet efendiye gidip evinde hasta yatan bu piri faniyi kaldırarak merasimi mahsusa ile dükkâna kadar getiriyorlar, asırlardanberi, bu ailenin nezdinde emanet olarak kalan çiviyi, merasimi mahsusa ile muhtekir esnafın dükkânına mıhlıyorlar. Teamül veçhile

---

Kız

Anne benden işkil olma,
Aşku sevdaları sorma..
Dün gece yerimi sorarsan;
Bir dede koynunda yattım..

Anne

Ha kızım şöyle, ha kızım böyle
Bu işin doğrusunu söyle..
O yiğitle gönlün eğle;
Ezelden biz de öyleydik..

Kız

Atılsın toplar atılsın;
Ay ile güneş tutulsun..
Konu, komşular toplansın.
Nikâhımız da kıyılsın...

Muammer Önuş

cezalandırılan bu adamın dükkânı seddediliyor. Cumhura muhalefet edecek vaziyette olmayan bu zat düşünüyor, dükkânın açılması için, Hacı Mehmet Ahi babadan afv niyaz etmek ve aynı merasimle dükkânı açtırmak lâzım, ya Hacı Mehmet Ahi baba afvetmezse ne olacak? İşte bu düşünce ile bir kaç gün âvare vakıt geçirdikten sonra, evine yeni kiracı olarak aldığı arzuhalcı Ali efendiye baş vuruyor. Bu zat bütün teferruatiyle hâdiseyi dinledikten sonra mevzuata muhalif olduğunu ve böyle bir hareketin cezayı bile müeddi olabileceğini ifade ederek, hotbehot icrayı ticaretten meni davası açmak üzre ev sahibinin önüne düşüyor. Alelusul merasimi iptidaiyesi ikmal edildikten sonra ihtiyar Hacı Mehmet Ahi baba hasta hasta mahkemeye sevk ediliyor. Hâkim davanın mevzuunu gözden geçirip ortada bir kasdi cürmî mevcut olmadığını nazarı dikkate alarak ihtiyar maznunu suçtan tahlis arzusu ile tevcihi sualle :

— Siz bir örf, âdet üzerine dükkâna gittiniz, çivilediniz, fakat bu zat siz ayrıldıktan sonra dükkânını açabilirdi değil mi ?

diyor.

Hacı Mehmet Ahi baba itirazla :

— Hâşâ söylemeyiniz pir çarpar nasıl açarmış ?

diye itiraz ediyor.

Hâkim, ihtiyarın derin bir itimat, sarsılmaz bir kanaatle noktai nazarında ve fikrinde musır oluşu karşısında teheyyüçle bu ihtiyarı bizzarure mahkûm edeceğim, belki de hapiste ölecek diye izharı telehhüfden kendini alamıyor, fakat bu hazin manzarayı teessür içinde ve işlediği günahtan muztarip dinleyen muhtekir, hâkime davasından vazgeçtiğini arzediyor. Ortada sarih bir hukuku âmme vaziyeti de mevcut olmadığından Hacı Mehmet Ahi baba beraet ettiriliyor.

Bu hâdise, bilhassa eski esnaf teşekküllerindeki, teamüllere alâkalıların bağlılığını bâriz şekilde göstermesi itibarile dikkate değer bir mahiyet taşımaktadır.

Vakayı bana hikâye eden Uşaklı Haşim Bulgazlı oğlunun anlattıklarına nazaran, Ahi baba ailesi Balıkesirde Tabaklığın Piri olarak ilk tarihi malûm olmayan asırlardanberi teselsül etmiş ve bu teşekkülün kurulduğu ilk günde tesis olunan nizamata son zamanlara kadar riayet edilmekte imiş [*]. Bu meyanda pir çivisi de bu aileden yukarıda hikâyesi geçen pir evinin en son mümessili Mehmet Ahi baba nezdinde bulunuyormuş.

M. Enver Beşe

[*] Meşrutiyetten evvelki zamana aittir.

GAZİANTEPTE EV TEŞKİLÂTI

Gaziantep şehrinde evlerin bir çoğu bir ve iki katlıdır. Bu katlardan başka en altta bir «bodrum», en üstte bir «bardak altı» katları vardır. Bodrum katı gömme olup hemen hepsinde pencere bulunmaz. İçine beş, altı basamakla (merdivenle) inilir. Burası evleri nemden kurtarmak için yapılır. Buraya ancak odun, kömür gibi kaba şeyler konulur. Bardak altı [1] katı binanın en üstünde tavan arası demektir. Burası da işe yarar. Buraya en ziyade kışlık kurular (kabak, bamya, patlıcan, domates kuruları..) konur. Kışları yaş çamaşırlar da serilir.

Gaziantep evlerinde yatak, misafir, yemek odaları hep ayni odadır, ancak kiler ve mutfak ayrılır.

Oturulan odaların içleri, herkesin haline göre, halı, kilim, minder ve yastıklarla döşelidir. Herkes yerde bağdaş kurarak oturur. Bazı zenginler dışarı olmak üzere hemen bütün evlerde kadın ve erkek misafirler aynı odada kabul edilir. Erkek misafir gelince evin kadınları bir zaman için kilerde veya mutfkata eyleşirler. Bu iş pek az olur. Yakın hısım (akraba) olmadıkça erkekler misafir olmazlar. Evin erkekleri gündüz işleri başında oldukları için kadın misafirlerin gelip gitmesi kolay olur. Gece kadın misafir gelirse erkekler kahvelere giderler.

Yemekler yerde oturarak yenildiği ve odada masa, sandalya olmadığı için misafir odasında yemek yenebilir. Yemek yenirken yere sofra denilen bir bez veya bir kilim parçası serilir.

Karyolada yatılmadığı için oturulan ve misafir kabul edilen odada yatılır. Odaya gece döşekler serilir, sabahleyin kaldırılır.

Gaziantepte yerde yattıkları için yüksek beşikler de bulunmaz. Tahtadan veya demirden yapılan beşikler iki iğri ayak üzerinde sallanır. Anne evin (odanın) hangi tarafında yatıyorsa beşik o tarafa konur. Yaz günleri bazan ipten salıncak kurarlar. Bu salıncak odanın bir köşesinden öbür köşesine çekilen iki kat ipten ve bir çuldan yapılır.

Evlerin hemen her tarafı taştan yapılmıştır. İçerisi ya boydan boya, yahut hacet yerlerinin (pencere, kapu, döşek yerleri) yalnız kenarları tahtalanır. Karyola olmadığı için döşek, yorgan gündüz kaldırılır; duvarın iç yü-

[1] Bardak : Kiremit demektir.

İSTANBUL MANİLERİ

A benim bir efendim
Dili bülbül efendim
Haneler ayrı amma
Gönüller bir efendim.

Makarada ipliğim
Gitti gelmez kekliğim
Bilsem nerden gelecek
Yollarını beklerim.

Dut altında hasırım
Nedir benim kusurum
Sen orada ben burda
Eli bağlı esirim.

Saksı saksı sarardım
Yâr kaybettim ararım
Yâr elime geçince
Kat kat beze sararım.

Başım ağrıyor başım
Hasta mı olacağım
Adı güzel yârime
Ne zaman varacağım.

Denize dalamadım
Bir murat alamadım
Kuş bile yuva yaptı
Kuş kadar olamadım.

A benim has efendim
Perçemi yaş efendim
Dosta düşmana karşı
Bağrıma bas efendim.

Bir limonu oydurdum
İçine gül koydurdum
Bir hayırsız yâr için
Gül benzimi soldurdum.

---

zünde boş bırakılan yerlere konur. Bunların kapağı olmaz, dolapların kapağı olur.

Odanın üst başında orta bir yerde «küpye» denilen, filcanları, bardakları, billûr takımını koymağa mahsus süslü bir yer vardır. Buranın süsü şerit ve oyma tahtalardan yapılmıştır. Bundan başka fazla kapları veya süs kaplarını koymağa mahsus odanın tavana yakın kısmında bir sıra raf vardır. Bu raflar iki türlüdür. Birine kenarsız yayvan kaplar, öbürüne kenarlı kapaklı kaplar konur. Şimdi bu raflar kalkmaktadır. Çünkü bu raflara bildiğimiz bakır kaplar konurdu. Lâzım olacak bütün kaplar bulunduğu halde zenginlik işareti olarak fazla kap alınır, raflara dizilirdi, hiç kullanılmadan bu kaplar babadan oğla kalırdı. Biri evleneceği zaman kız ve oğlan tarafının verecekleri kaplar nikâh kâğıtlarına yazılırdı.

Haleftili Bekir

Ev üstünde gezerim
Kiremiti ezerim
Kimseden korkmuyorum
Sevgilimle gezerim.

Karanfilim desteyim
Bülbülüm kafesteyim
Yavruma selâm söyle
Ölmemiş bir hastayım.

A benim biriciğim
Çok geldi göreceğim
Dostlar hep düşman oldu
Seni sevdiğim için.

Çubuk uzun tel benim
Kâhyam değil el benim
Ne kadar kâhyam olsa
Gene sevdiğim benim.

Ey sandığım sandığım
Sandığa dayandığım
Yazık bu genç yaşıma
Bir yâr için yandığım.

Portakalı oydurdum
İçine gül doldurdum
Şükür olsun Mevlâya
Yâri bana uydurdum.

Küp içinde ayranım
Ben yârime hayranım
İçerim aşk pekmezi
Tâ gönülden kaynarım.

Neren ağrıyor canım
Ah biricik mercanım
Cesette bir can kaldı
Satarsalar harcarım.

Kındayım kındayım
Gümüş saplı pıçağım
Ucu mercan kındayım
Sanmayın ben enayi
Her şeyin farkındayım.

Gökte yıldız şıkırdım
Tut kolumdan yıkıldım
Metin bir kale idim
Yâr aşkına yıkıldım.

Deniz üstü sarayım
Yâri kime sorayım
Aldığım mektupları
Kefenime sarayım.

Allı yelekli yârim
Göğsü ilikli yârim
Beni bırakıp gittin
Demir yürekli yârim.

Ey üzüm iki gözüm
Dinle bir iki sözüm
Kalbimde ateşim var
Cihanı görmez gözüm.

Musafı aldım andım
Gönül derdime yandım
Deryada bir gül bitmiş
O der ki susuz yandım.

İndim derede durdum
Çifte güvercin vurdum
Ben gurbete çıkalı
Münasip bir yâr buldum.

Bağçelerde gezerim
Göğsüme gül dizerim
Çok haltetme enişte
Ben ablamdan güzelim.

Yeşildir ebrum benim
Ne çoktur sabrım benim
Ölüm var ayrılık yok
Böyledir kavlim benim.

Karşıya oturalım
Mektupla konuşalım
Aramızda düşman çok
Biz nasıl kavuşalım.

Yeşil ipek bükerim
Sırrım kime dökerim
Saçından bir tel aldım
Kendimi ben dikeyim.

Dağların ardındayım
Saatin dördündeyim
Elâlem kan uykuda
Ben yârin derdindeyim.

Denize dalacağım
Dibini bulacağım
Kız sen bana kaçarsan
Ben seni alacağım.

Ev ev üstüne yaptım
Çıktım üstüne baktım
Yârim geliyor diye
Çifte fernozlar yaktım.

Ağlarım ben ağlarım
Siyahları bağlarım
Gel benim ağuşuma
Yastık olsun kollarım.

A benim hop hop yârim
Kâfürleri top yârim
İşaretten çakmazsın
Eşek kafalı yârim.

Kuyuya bakır saldım
Yârimi çakır sandım
Çakırım öyle dursun
Esmerine ben yandım.

Ey baba bal isterim
Zürâfâ yâr isterim
İkimize bir gömlek
Yakası dar isterim,

Uykum geldi uyumam
Başım yastığa komam
Kirpik seni kırparım
Yârim geçer duyamam.

Seni her gün arardım
Sözlerine kanardım
Niçin beni unuttun
Artık söndüm karardım

Fesliğeni biçerim
Yolum budur geçerim
Ayıplamayın dostlar
Çoktan sevda çekerim.

Kara kalem olaydım
Atına nal olaydım
Yârim yatak istiyor
Yorganı ben olaydım.

Bahçede gül ibrişim
Dünyada gülmemişim
Ne kadar yâr sevdiysem
Sen gibi görmemişim.

Fesliğeni biçerim
Yolum budur geçerim
Öyle bir yâre düştüm
Çilem imiş çekerim.

Al şalım yeşil şalım
Dağları dolaşalım
Dünyada kavuşmadık
Ahrette kavuşalım.

Kahveyi pişiririm
Korkarım taşırırım
Deseler yârim gelir
Aklımı şaşırırım.

Ey benim ceviz içim
Sana yetişmez gücüm
Söyleyenler söylesin
Yâr için yandı içim.

Uçan bülbül olaydım
Pencerene konaydım
Giden gelen yolcuya
Ben yârimi soraydım.

Bahçelerde hıyarım
Her sözüne uyarım
Seni eller alırsa
Ben canıma kıyarım.

Ben bir altın cevizim
Yâr önünde hazneyim
Var benim emanetim
Boynum büküp gezerim.

Dileğim dileğim
Başıma ne gelirse
Ben senden bileceğim
Başım selâmet bulur
Durursa benim dilim.

Kekliği bıçakladım
Tüyünü seçakladım
Yâr geliyor dediler
Yastığı kucakladım.

Bahçelerde mor mürdüm
Yârin yüzünü gördüm
O bana işmar etti
Ben de bakarak güldüm.

Kalenin burcu muyum
Dil bilmez Gürcü müyüm
Beni soran olursa
Ben gurbet harcı mıyım.

Ben bir avuç kişnişim
Güneşlerde pişmişim
Beni saran olursa
Ateşlere düşmüşüm.

Bahçelerde biberim
Ağaçlarda biterim
Çok mu geldim gözüne
Şimdi kalkar giderim.

Çaya indim çayladım
Çayda balık avladım
Bir vefasız yâr için
Ben kareler bağladım.

Çini tabakta üzüm
Yoktur sana bir sözüm
Sabah yıldızı gibi
Dikmişim sana gözüm.

Bahçede kuzu gördüm
Tüyün kırmızı gördüm
Bu gün uğurlu günmüş
Sevdiğim kızı gördüm.

Şu giden ben olaydım
Atlara nal olaydım
Belinde tarabulus
Saçağı ben olaydım.

Yeşil ipek bükerim
Keten gömlek dikerim
Yârim görüp sevmezse
Birer birer sökerim.

Fırın üstü bürürüm
Samur kürkü sürürüm
Allah izin verirse
Altın beşik sürürüm.

Caminin üstündeyim
Tam bayır kastındayım
Dua edin komşular
Ben murad üstündeyim.

Çay aşağı çarktığım
Ak topuktan kaptığım
Yalan değildir gerçek
Ak kız ile yattığım.

Sedefi köklü ettim
Yâr çağırdı ben gittim
Cennetten hûri çıksa
Gözümü sana diktim.

Portakalı oydurdum
İçine gül doldurdum
Bir vefasız yâr için
Gül benizim soldurdum.

Kaşları yay ederim
Gördükçe ah ederim
Bu gönül böyle gitse
Kendimi zaptederim.

Köşe başı beklerim
Vay benim emeklerim
Yalnızca yata yata
Çürüdü kemiklerim.

Şu giden ben olaydım
Atlara nal olaydım
Karşiki güzel kızın
Kocası ben olaydım.

Sen yârim sen yârim
Gördüm gelir üç avcı
Gel sineme sen yârim
Esef etme sen yârim
Sen hep benimsin yârim.

Siyahlar giyinmezdim
Gönül nedir bilmezdim
Bir ateşten gömlekmiş
Bileydim giyinmezdim.

Sarı çitim sararım
Kaybetmişim ararım
Sanmaki unutmuşum
Her gelenden sorarım.

Tabaklarda tuz olsam
Bir evde bir kız olsam
Yâr kapıya gelince
Odamda yalnız olsam.

Şekersiz balsız âdem
Ayvasız narsız âdem
Kalaysız kaba benzer
Dünyada yârsiz âdem.

Kalenin ardı Keşan
Al çevrem sana nişan
Gurbet ele gidersen
Alda beline kuşan.

Kuş gibi uçup gittin
Gözümden kaçıp gittin
Bir bakışla kalbime
Bir yara açıp gittin.

Kayalar merdim merdim
Bilinmez benim derdim
Deniz mürekkep olsa
Yazılmaz benim derdim.

Kayadan iniyordum
Çağırsan dönüyordum
Kurudum kibrit oldum
Üflesen sönüyordum.

Hasta oldum yatırım
Yâr sormasın hatırım
Dağ kadar gönlüm olsa
Ben zaptına kadirim.

İbrişimi bükerim
Yâre gömlek dikerim
Yârdan gelen selâmı
Kefenime dikerim.

Sandık üstünde saman
Aman ustacım aman
Tütünümüz bitiyor
Şekerimiz ne zman.

Çağırdım gelmez misin
Severim bilmez misin
Yana yana kül oldum
Daha inanmaz mısın.

Şu dağlar berdin berdin
Su akar derin derin
Deniz mürekkep olsa
Yazılmaz benim derdim.

Beyaz giyme üşürsün
Güzellerle büyürsün
Ne acayip huyun var
Herkesle konuşursun.

Güzellerden güzelsin
Yüreğimde emelsin
Ver elime elini
Hicranın sonu gelsin.

Kaşını eğdirmişsin
Kirpiğe değdirmişsin
Benden çirkinsin ama
Canını sevdirmişsin.

Fesini eğdirmişsin
Bıyığın büktürmüşün
Hem geçmişin karşıma
Dilini döktürmüşsün.

Sandık üstünde saman
Aman ustacım aman
Günlerimiz uzadı
Zamanımız ne zaman.

Artık ne edeceğim
Bu fâni dünyada ben.
Ey gülüm ne gülersin
Cefa sen ne edersin
Kendi gülün var iken
El gülünü neylersin.

Mavileri giymişsin
Hûrilere dönmüşsün
Gözlerin isbat eder
Sen bir güzel sevmişsin.

Dağ başında değirmen
Değme güle eğilmem
Benim yârim yosmadır
Ele bakıp eğilmem.

Ayna mısın cam mısın
Camdan bakan sen misin
Çek elini koynumdan
Nikâhlı kocam mısın.

Ne bakarsın bacadan
Korkmuyorum hocadan
Küçücükten evlendim
Ürkmem hiç ben kocadan.

Ufacık iğne misin
Gözlerde sürme misin
Ben burada ah ederim
Sen orada bilmez misin.

Sokakta geziyorsun
Oğlumu üzüyorsun
Sende ne güzellik var
Maymuna benziyorsun.

Yâda ben yâda ben
Acemi kaptan gibi
Dolaştım deryada ben
Uçurdum bülbülümü
Başladım feryada ben.

Bir ah ettim yürekten
Çuha söktüm yelekten
Beni yârden ayıran
Verem çeksin yürekten.

Aman aman demekten
Kesildim ben yemekten
Al Allahım canımı
Her gün yâr yâr demekten.

Gökte yıldız beş nişan
Yanarmış aşka düşen
Ya hûridir ya melek
Sevdiğine kavuşan.

Gitme nadim olursun
Sen kimleri alırsın
On tane kız içinde
Gene beni alırsın.

Her gece rüyam senin
Her günkü hûlyam senin
Ben sana kul olmuşum
Ahretim dünyam senin.

Sen bir beyaz incisin
Aman nede cicisin
Sana canım diyemem
Canımın ta içisin.

Manto yaptım avurdan
Yârin kürkü samurdan
Gözümdeki yaşların
Farkı var mı yağmurdan.

Deniz dibinde diken
Yaktın beni gül iken
Allah da seni yaksın
Üç günlük gelin iken.

Yeşilleri giymişsin
Muradına ermişsin
Dünyada menendin yok
Beni yere sermişsin.

Dağ başında değirmen
Değme kişiye eğilmem
Yârim bir gül koncası
Ele bakıp öğünmem.

Elmasım tatar mısın
Şeftali satar mısın
Şeftali sokağında
Yalnızca yatar mısın.

Bir su içtim çeşmeden
Zehirlendim içmeden
Yana yana kül oldum
On beşime geçmeden.

Pencerede perdesin
Kara gözlüm nerdesin
Sana bir çift sözüm var
Kalabalık yerdesin.

Bir su içtim çeşmeden
Zehirlendim içmeden
Ben yârimden vaz geçmem
Baştan ölüm geçmeden.

Su gelir mardin mardin
Çetindir benim derdim
Ağaçlar kalem olsa
Yazılmaz benim derdim.

Güneş doğdu ufuktan
Şenlendi güzel yuvan
Geçme bir yüzüme bak
Bu can yoluna kurban.

Tane tane üzümsün
Yarim iki gözümsün
Sanma ki unutmuşum
Gecemsin gündüzüm.

Unut beni anarsın
Buzlu su iç yanarsın
Durma avucun yala
Seveceğim sanarsın.

Şu dağlarda bir nişan
Kız ver bana bir nişan
Eğer vermezsen nişan
Olacağım perişan.

Elimde yeşil şamdan
Kaldır perdeyi camdan
Al kamayı vur beni
Ben de bıktım bu candan.

A gülüm kocam sensin
Soframda mezem sensin
Yerle gök şahit olsun
Kalbimde gezen sensin.

Mezarım derin derin
Su serpin serin serin
Dünyada gün görmedim
Ahretim mâmur edin.

Şu dağın ovasından
Su içtim kovasından
Mevlam beni kavuştur
Erenler duasından.

Su gelir Eğridirden
Ne kemlik gördün bizden
Kemlik görmüşün gibi
Yüzün çevirdin bizden.

Şu dağlar için için
Yaprağı biçim biçim
Âlemi sancı tuttu
Onu sevdiğim için.

Karşımda ne durursun
Duvağını korursun
Beni sevdaya saldın
Sen Allahtan bulursun.

Ben bir altın makasım
Açtım yârin yakasın
Aldım yârini elden
Sen arkamdan bakasın.

Kaşaların âlim olsun
Okusun zalim olsun
Şu benim çektiklerim
Yâr sana malûm olsun.

Ay doğar âzam sensin
Gül yüzlü tazem sensin
El bilmez âlem bilmez
Kalbimde gezen sensin.

Kalenin dibi ekin
Çaldırdım elimdekin
Her gören benzim sorar
Hiç bilmez kalbimdekin.

Su akar gül dibinden
İçilmez köpüğünden
Hiç adam vaz geçer mi
İptida sevdiğinden.

Mevlâne dervişleri
Kudüm çalar ney ilen
Aldı felek yârimi
Eğleneyim ne ilen.

İstanbul o yan bu yan
Yoluna düştüm uyan
Eğer uyanmaz isen
Koynuna girdim uyan.

Karanfilsin bibersin
Hem gayetle güzelsin
Ben sana gönül verdim
Misafirsin gidersin.

Karanfil katmer olsun
Sevdiğim esmer olsun
Yârimin al yanağı
Akşama iftar olsun.

Ay doğar alıstandan
Gün doğar gülüstandan
Yâre karpuz yolladım
Yetmiş iki bostandan.

Pencereden bakarsın
Kızlara göz atarsın
Benim yârim yok diye
Bana caka satarsın.

Sandık üstünde Keşan
Al da beline kuşan
Askere gidiyorum
Bu yüzük sana nişan.

Sevgilim portakalsın
Bu sohbet burda kalsın
Benden başka seversen
Başından arta kalsın.

Denizin dibi derin
Yeşil seccade serin
Allah aşkına kızlar
Yârimi bana verin.

Karşıda siyah akrep
Ağzında yeşil yaprak
Gel yavrum kavuşalım
Sonumuz kara toprak.

Bağlarda bülbül oldum
Bağçede öterim yâr
Bülbül güle âşık olmuş
Ben ondan beterim yâr.

Şu gelen kayık mıdır
Yanları kırık mıdır
Sen orda ben burada
Ağlasam ayıp mıdır.

Mâni mâniyi açar
Mâni bilmeyen kaçar
Kızlar mâni söyleyin
Mâni çok dertler açar.

A dağlar a dağlar
Ses verin bana dağlar
Anahtar yâr koynunda
Gönlüm kilitli dağlar.

Uzaktır seçilmiyor
Gönüldür geçilmiyor
Gönül bir top ibrişim
Dolaşmış sökülmüyor.

İnce yaşmak içinde
Gözlerin süzersin yâr
Melek mi var soyunda
Hûriye benzersin yâr.

Su gelir taşa değer
Göz, kirpik kaşa değer
Öyle bir yâr sevdim ki
Bin elli paşa değer.

Su akar güldür güldür
Eteğin dolu güldür
Gökteki uçan kuşlar
Hâlimi yâre bildir.

Almış kalbur eline
Bilmem ki ne sineler
Benim namkör kollarım
Sarmıştır ne sîneler.

Denizden köpük gelir
Perçemin döküp gelir
Bir yiğit, bir kız için
Denizi söküp gelir.

Ay doğar gölge sarkar
Parmaklar altın tartar
Yâri güzel olanın
Gördükçe ömrü artar.

Bugün başım semedir
Gülmek benim nemedir
Bezirgân yükü gibi
Derdim küme kümedir.

Develer katar gelir
Baş başa çatar gelir
Zâlim olmuş anneler
Yavrusun atar gelir.

Deniz dibi kumludur
İçindeki samurdur
Doğru söyle sevdiğim
Son cevabın bu mudur.

İndim yârin bağçesine
Gül kopartır gül eller
Dostumdan düşmanım çok
Ağlatırlar gülerler.

İki gemi geliyor
Biri yana yatıyor
Karşımdaki kızların
Biri beni yakıyor.

Ak dere tuzdan gelir
Suyu Kıbrıstan gelir
Bir erkek hasta olsa
Şifası kızdan gelir.

Toplayan
Naki Tezel